

Komparative analyser af dansk
socialøkonomi:

**SORGFRI UDKOMME
&
TIMELIGT VELVÆRE?**

Anker Brink Lund (red.) og Katja Isa Sørensen
CBS Center for Civilsamfundsstudier
2018

*Komparative analyser af dansk socialøkonomi:
SORGFRIT UDKOMME & TIMELIGT VELVÆRE?*

CBS Center For Civilsamfundsstudier, 2018

Hovedforfattere: Anker Brink Lund og Katja Isa Sørensen

Tryk og omslag: Claus Topp, Grafisk Rådgivning ApS

Dato for upload og seneste ændringer: 23/04/18

ISBN 978-87-93571-15-0

Enhver kopiering må kun ske efter reglerne i
Lov om ophavsret af 14. juni 1995 med senere ændringer.

Udgivet med støtte fra:

TrygFonden

Bilag B:

Matching-analyser af arbejdsmarkedstilknytning

Marts 2018, Jens Olav Dahlgaard jod.dbp@cbs.dk

Fører beskæftigelse i socialøkonomiske virksomheder til en bedre arbejdsmarkedstilknytning på lang sigt sammenlignet med beskæftigelse i almindelige virksomheder? Det spørgsmål er centralt at besvare, hvis vi ønsker at vide, om socialøkonomiske virksomheder løfter en samfundsrelevant opgave udover, hvad almindelige virksomheder formår.

For at blive klogere på dette spørgsmål sammenligner vi her personer, der i 2011 var ansat i socialøkonomiske virksomheder, med personer, der var ansat i almindelige virksomheder i det samme år. Vi ville gerne sikre mest mulig sammenlignelighed, så derfor anvendte vi først CVR-registret til at identificere virksomheder som er beliggende i de samme kommuner, som er beskæftiget inden for den samme branche og som opgiver samme antal ansatte. Vi fjernede virksomheder med 100 eller flere ansatte, da vi vurderede, at en eventuelt arbejdsintegrerende gren af disse virksomheder kun ville udgøre en lille andel. Dette gav os en gruppe af socialøkonomiske virksomheder og en sammenligningsgruppe af virksomheder inden for samme branche i samme kommune og af samme størrelse. Gennem Danmarks Statistik fik vi, for hvert år i perioden 2008-2015, adgang til detaljerede registeroplysninger om personer ansat i disse virksomheder på en række sociodemografiske baggrundsvariable og arbejdsmarkedsrelevante variable.

I stedet for blot at sammenligne ansatte i de to typer af virksomheder, tager vi endnu et skridt for at sikre sammenlignelighed i mellem de to grupper af ansatte. Vi bruger en teknik, der hedder *entropy matching*, hvor vi bruger baggrundsvariable til at danne vægte. Vægtene ændrer grupperne fra at være vidt forskellige til at ligne hinanden på de ting, vi kan observere. Når vi gerne vil kende effekten af at være ansat i en socialøkonomisk virksomhed, bruger vi også disse vægte til at sammenligne gennemsnit for de variable, vi er interesserede i. Logikken er, at vi i stedet for at sammenligne grupper, som vi kan se er vidt forskellige, sammenligner grupper, der ligner hinanden på alt det, vi kan observere.

Vi tager udgangspunkt i personer, der var ansat i en socialøkonomisk virksomhed eller en sammenligningsvirksomhed i 2011. I første omgang skeler vi ikke til, hvor de var ansat i årene inden, men vi matcher på en række arbejdsmarkedsrelaterede variable i årene før 2011. Vores interesse er, om der er en forskel imellem grupperne i de samme arbejdsmarkedsrelaterede udfald efter 2011, når vi ved hjælp af matching har korrigeret for baggrundsvariable, bopælskommune og trends inden 2011. Samlet set matcher vi på

uddannelser opgjort i 10 kategorier, alder i år, køn, etnicitet, husstandstype opgjort i seks kategorier samt hvor mange personer, der bor på en bopæl. Vi matcher også på kommune, hvor få kommuner med meget få ansatte i enten socialøkonomiske eller sammenligningsvirksomheder slås sammen. Endelig korrigerer vi på vores arbejdsmarkedsrelaterede udfald: antal arbejdstimer, omfang af sygefravær, om en person slet ikke har registreret sygefravær, personlig indkomst⁴⁰, logaritmen til personlig indkomst⁴¹, modtagne indkomstoverførsler, logaritmen til modtagne indkomstoverførsler, ledighedsgrad samt om en person slet ikke har været registreret ledig. Fælles for disse variable er, at vi matcher på dem i årene 2008, 2009 og 2010. Det vil sige inden det år, vi har fastsat som interventionsåret.

Vi er interesserede i effekten efter 2011 på alle de arbejdsmarkedsudfald, som vi matcher på inden 2011. Med matching fjerner vi observerbare forskelle i sociodemografiske variable, der både kunne påvirke fremtidige arbejdsmarkedsudfald og ansættelse i socialøkonomiske virksomheder. Vi opnår også balance i bopælskommune og trends, der ligger før 2011, i de variable, vi er interesserede i. Hvis vi vil påstå, at vores estimer af forskellene mellem grupperne efter 2011 er forårsaget af ansættelse i en socialøkonomisk virksomhed, må vi gøre os en grundlæggende antagelse: når vi har matchet, er der balance i alle observerbare og uobserverbare faktorer, der kunne være korreleret med både ansættelse i socialøkonomiske virksomheder og de variable, vi er interesserede i. Det er en antagelse, vi ikke kan teste. Vi påpeger i stedet, at der er balance i trends for alle vores interessante variable inden 2011.

I figur B1 til B9 viser vi, hvordan personer ansat i socialøkonomiske virksomheder i 2011 udvikler sig relativt til personer ansat i almindelige virksomheder samme år. Figur B1 viser udviklingen i antallet af arbejdede timer. De sorte punkter er modellens estimat af forskellen i gennemsnitligt antal arbejdede timer. Fokuserer vi på 2013, ser vi altså, at de der i 2011 arbejdede i socialøkonomiske virksomheder, arbejdede omkring 30 timer mere end personer, der arbejdede i en af sammenligningsvirksomhederne.

De vandrette sorte linjer angiver konfidensintervallet, som går fra omkring 5 timer til omkring 55 timer. Generelt ser vi, at de, der i 2011 arbejdede i en socialøkonomisk virksomhed, arbejdede flere timer i alle årene efter end dem, der arbejdede i en af sammenligningsvirksomhederne i 2011. Det kunne altså tyde på en gevinst ved at arbejde i en socialøkonomisk virksomhed. En generel betragtning for figur B1 til figur B9 er, at der ikke er forskel i gennemsnittene inden 2011. Det skyldes, at vi matcher på variablene i årene inden. Havde vi ikke gjort det, havde der været forskelle.

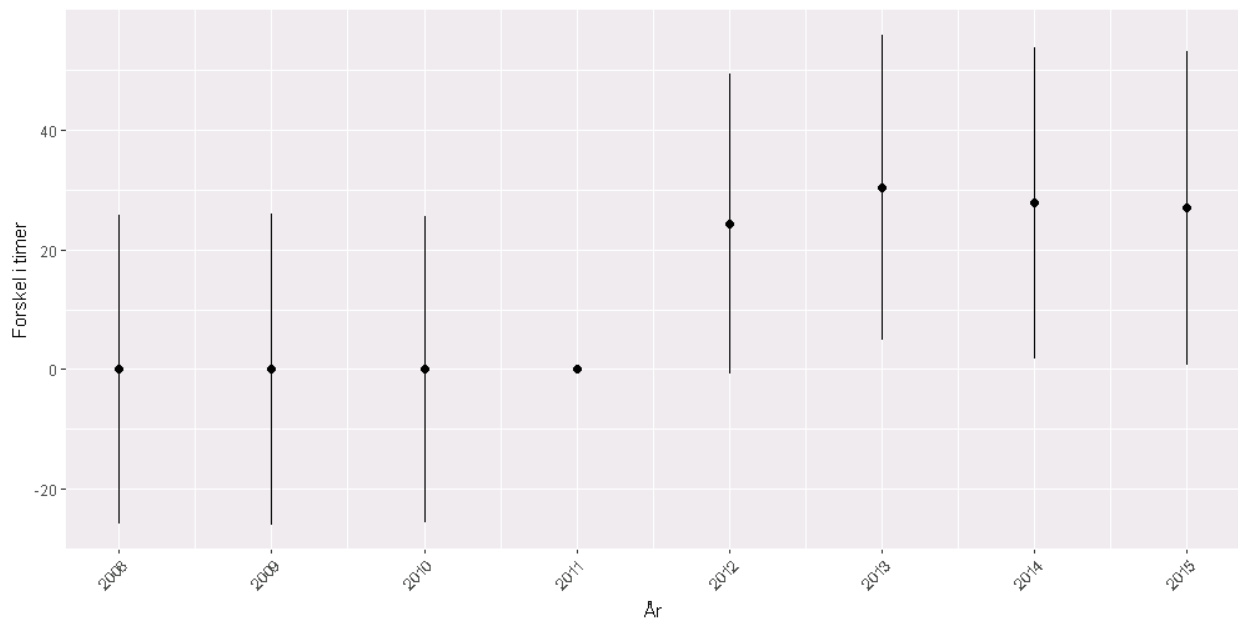
Figur B1 viser altså, at når vi matchet på en lang række faktorer, herunder arbejdede timer, i årene inden 2011, er der en positiv sammenhæng mellem at arbejde i en socialøkonomisk virksomhed og antal arbejdede timer i årene efter.

⁴⁰For at fjerne negative personlige indkomster og meget høje personlige indkomster trimmer vi personer i den øverste og nederste halve procent af fordelingen på den samlede indkomstvariabel fra.

⁴¹ Vi estimerer effekten på vores indkomstvariable i både faktiske tal og logaritmen til den faktiske indkomst.

Der kan være flere forklaringer på dette. En er, at socialøkonomiske virksomheder lykkes med at integrere deres medarbejdere på arbejdsmarkedet, hvorved de varigt arbejder flere timer. En anden mulig forklaring er, at socialøkonomiske virksomheder er mindre tilbøjelige til at afskedige medarbejdere. En konsekvens heraf ville være, at deres medarbejdere som sådan ikke bliver bedre integreret i det almindelige arbejdsmarked. De mister bare ikke en arbejdsplads, som de har fået i en socialøkonomisk virksomhed, lige så nemt, som hvis de havde arbejdet i en almindelig virksomhed.

Figur B1: Antal arbejdstimer for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

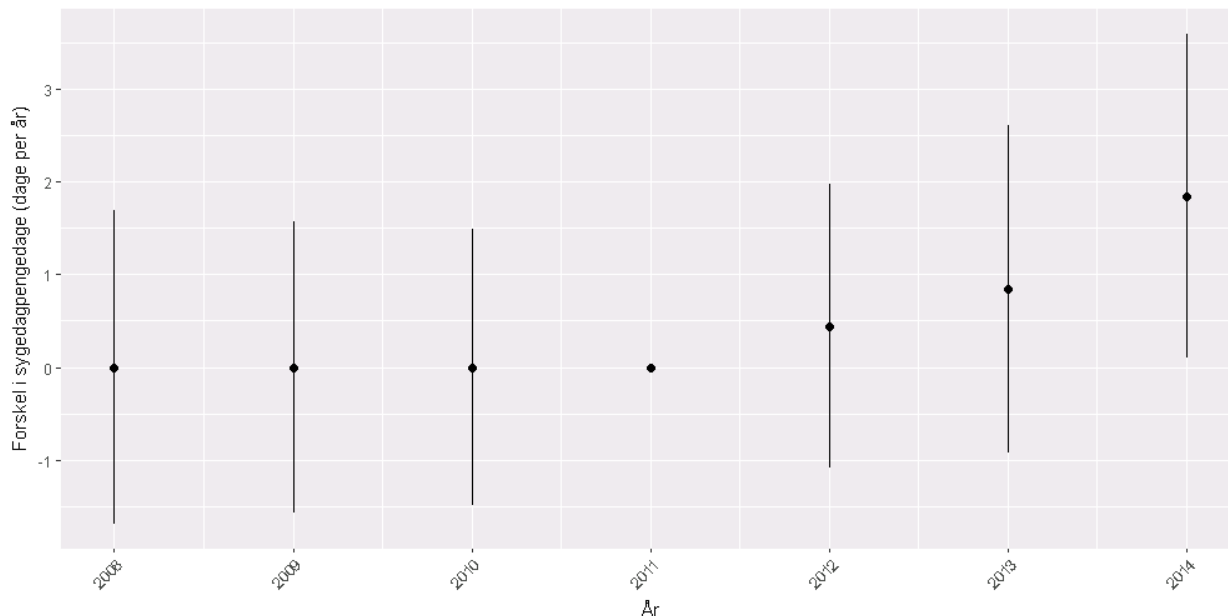
NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

I Figur B2 og B3 ser vi på sygefravær for ansatte i socialøkonomiske virksomheder sammenlignet med ansatte i almindelige virksomheder i 2011. Figur B2 viser forskellen i antallet af dage om året, mens figur B3 viser forskellen i andelen, der ikke har noget sygefravær. Som i alle andre figurer tager vi udgangspunkt i, hvor man er ansat i 2011, og da vi matcher på dage med sygefravær og intet sygefravær i årene op til 2011, ser vi ingen forskel imellem gennemsnittene for variablene i årene inden 2011. For antallet af sygedage ser vi, at ansatte i socialøkonomiske virksomheder har *flere* sygedage end personer ansat i almindelige virksomheder. I 2012 er forskellen omkring en halv dag årligt, mens den i 2014 er omkring to dage årligt. Det er dog kun i 2014, at forskellen er statistisk signifikant.

Vi ser i figur B3, at ansatte i socialøkonomiske virksomheder også er mindre tilbøjelige til ikke at have haft sygedage overhovedet sammenlignet med ansatte i sammenligningsvirksomhederne. I 2012 og 2014 er det godt to procentpoint færre, der ikke har nogen sygedage overhovedet. I 2013 er forskellen knap halvandet procentpoint. Da

konfidensintervallerne ikke overlapper nul for nogen år, ser vi, at forskellene er statistisk signifikante.

Figur B2: Sygefravær for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

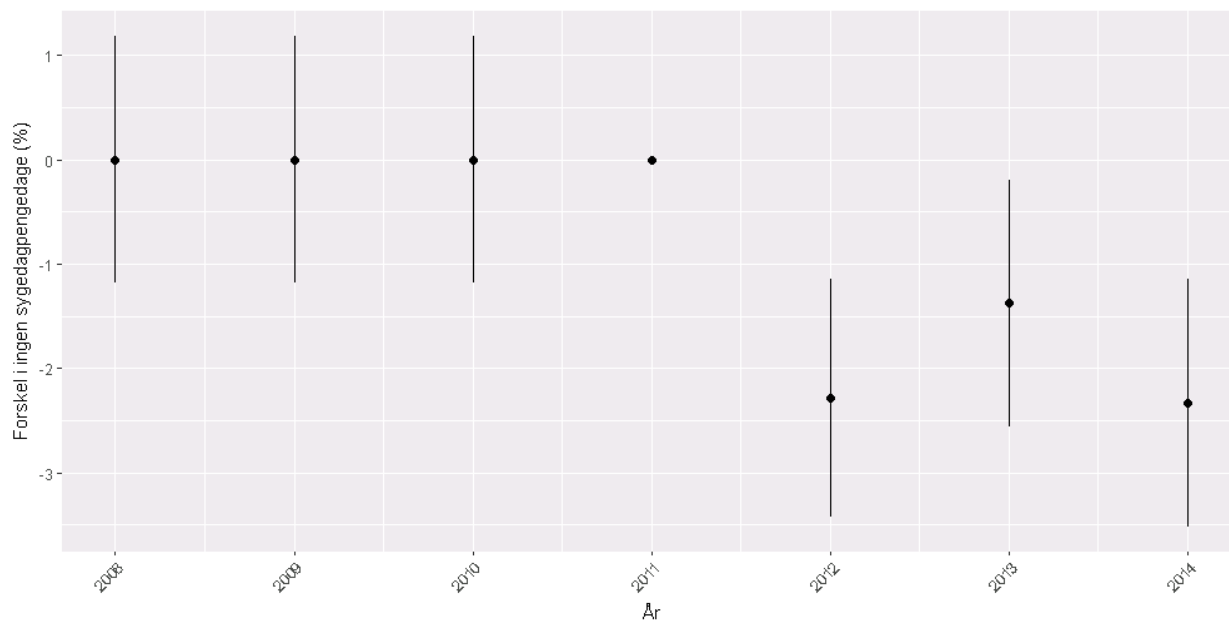
NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

Hvad fortæller forskellen i sygefravær, om socialøkonomiske virksomheders evne til at arbejdsmarkedsintegrere? På den ene side kan de fortolkes negativt, da mindre sygefravær alt andet lige er en god ting. På den anden side er der også mere positive udlægninger:

For det første skal resultatet ses i relation til, at de også arbejder flere timer senere. Det er naturligt, at personer, der arbejder mere, også har flere registrerede sygedage, da det kun er sygdom fra arbejde, der registreres. En anden forklaring er, at det er nemmere at melde sig syg fra en socialøkonomisk virksomhed. Oven for skrev vi, at socialøkonomiske virksomheder kunne være mindre tilbøjelige til at afskedige medarbejdere, hvilket kunne være med til at forklare de flere fremtidige arbejdstimer for dem, de havde ansat i 2011. Hvis dette er en sand betragtning, kunne man også forestille sig, at medarbejdere ville have en anden tærskel for at melde sig syge.

Sagt med andre ord vil de være mere tilbøjelige til at melde sig syge, når de er ansat i socialøkonomiske virksomheder, fordi de oplever, at de har større tryghed i ansættelsen.

Figur B3: Intet sygefravær for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

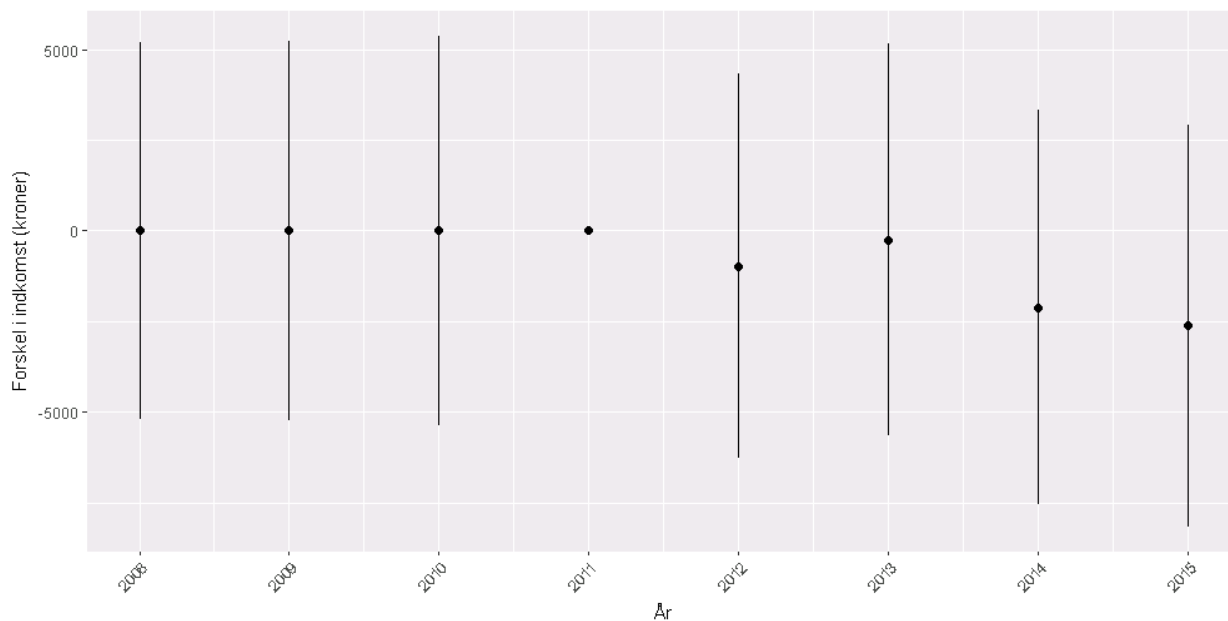
Vi vender nu fokus til indkomst. Her kigger vi både på samlet personlig indkomst og på indkomst fra offentlige overførsler. For begge indkomstvariable estimerer vi effekten på absolut indkomst først.

For at fjerne de mest ekstreme indkomster i begge ender af skalaen, herunder negative indkomster, trimmer vi personer i den øverste og nederste halve procent af indkomstfordelingen fra. Vi kigger også på logaritmen til begge indkomstvariable. Dette gør vi for yderligere at begrænse indflydelse fra personer med meget høj indkomst.⁴²

Vi starter med at se på indkomst i absolutte tal i figur B4. Her ser vi, at indkomster i årene efter 2011 er mellem omkring det samme for ansatte i socialøkonomiske virksomheder i 2011 op til cirka 2500 kroner lavere. Forskellene er dog meget upræcist estimerede, hvilket vi ser ved, at konfidensintervallerne klart overlapper nul. Vi kan derfor ikke sige med sikkerhed, at ansatte i socialøkonomiske virksomheder i 2011 har lavere indkomst end ansatte i sammenligningsvirksomhederne i årene efter.

Figur B4: Samlet personlig indkomst for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

⁴² Når den nederste halve procent er trimmet fra, er der ingen indkomster på nul kroner eller derunder. Derfor er det uproblematisk at tage logaritmen.

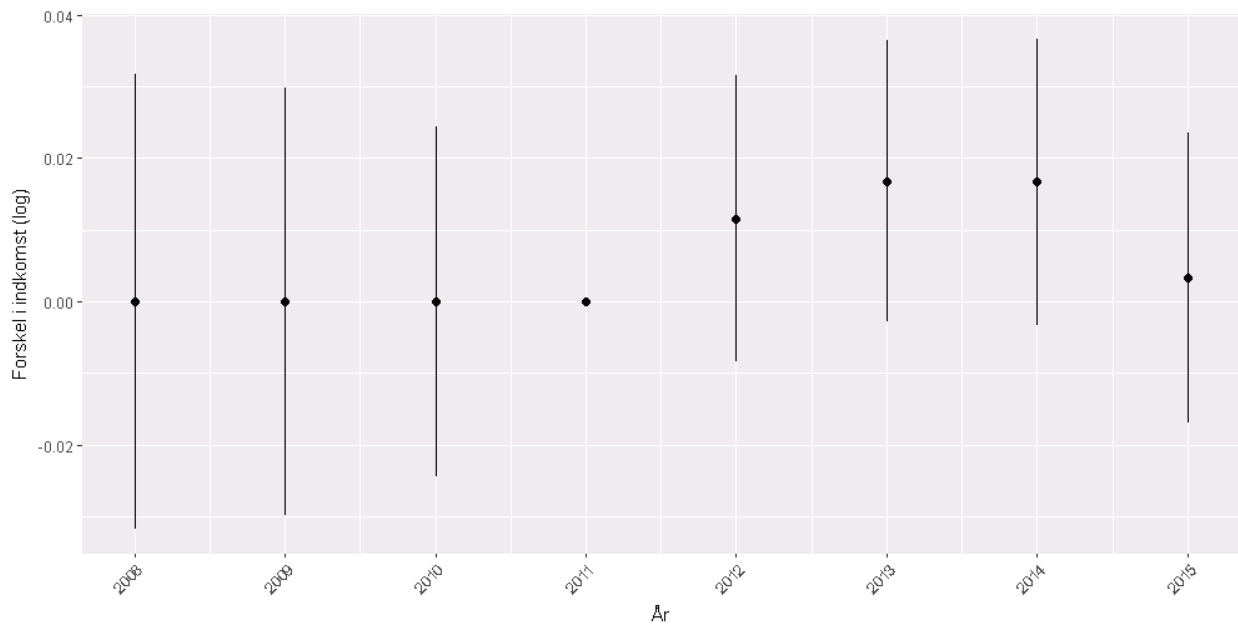

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejds timer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

I figur B5 ser vi i stedet på ændringer i logaritmen af samlet personlig indkomst. Når man skal fortolke på resultater for en logaritmisk skaleret variabel, er en god tilnærmelse, at effektstørrelsen ganget med hundrede svarer nogenlunde til en procentuel ændring i den underliggende variabel. Vi ser, at den gennemsnitlige effekt på logaritmen til indkomst er omkring 0,01 i 2012, knap 0,02 i 2013 og 2014 og tæt på 0 i 2015. Når koefficienter oversættes til procentvise ændringer, svarer det til omtrent 1% højere indkomst i 2012, knap 2% højere indkomst 2013 og 2014, og kun en meget lidt større procentuel indkomst i 2015. Vi bemærker, at konfidensintervallerne overlapper med nul, hvilket betyder, at vi ikke kan sige, at forskellene statistisk signifikante, selvom det er på grænsen i 2013 og 2014.

Samlet er der altså ikke klare indikationer på at ansættelse i en socialøkonomisk virksomhed fører til varigt højere indkomst. Vi hælder mest til at se på resultaterne for den logaritmisk skalerede indkomst. Det skyldes, at meget høje indkomster her bliver trukket mere ned, hvilket gør, at de har mindre indflydelse på resultaterne. I og med at vi interesserer os for marginaliserede på arbejdsmarkedet, virker dette hensigtsmæssigt. De personer, der kunne blive arbejdsmarkedsintegreret, er næppe de samme som kommer til at tjene meget høje indkomster. Når vi ser på den logaritmisk skalerede indkomst, er der indikationer på en vis positiv effekt. Dette harmonerer godt med resultaterne fra figur B1, der viste, at de ansatte i socialøkonomiske virksomheder arbejdede flere timer efter 2011, end de ansatte i sammenligningsvirksomhederne.

Figur B5: Logaritmen af samlet personlig indkomst for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

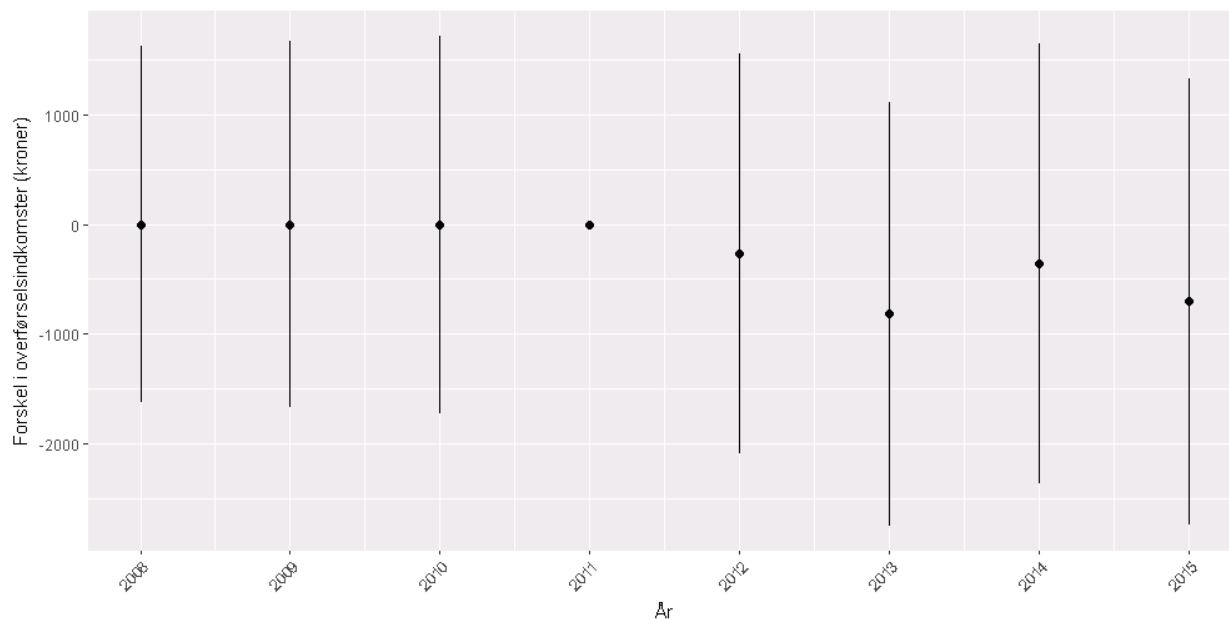

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

I figur B6 og B7 ser vi i stedet på overførselsindkomst skaleret i henholdsvis absolutte tal og logaritmisk. Figur B6 viser, at der er beskedne forskelle i absolutte tal på mellem et par hundrede kroner og omkring 800 kroner, men at disse forskelle ikke er statistisk signifikante, da konfidensintervallerne klart overlapper nul.

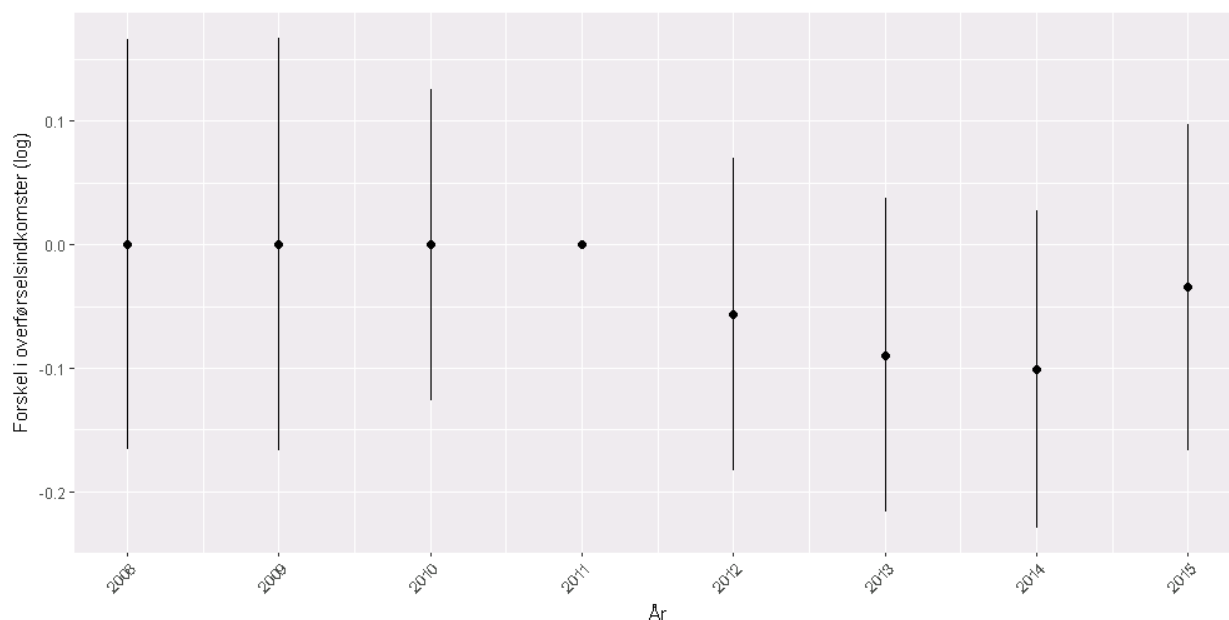
Ser vi i stedet på forskelle i logaritmen til overførselsindkomster, er der også et lavere niveau blandt ansatte i socialøkonomiske virksomheder end blandt ansatte i sammenligningsvirksomhederne. Forskellen er størst i 2014, hvor de, der var ansat i socialøkonomiske virksomheder i 2011, modtager omkring en procent mindre i overførselsindkomster end dem, der var ansat i sammenligningsvirksomhederne. Igen overlapper konfidensintervallerne nul, men forskellene er tættere på at være statistisk signifikante her. Vores bedste estimat er med andre ord, at der er en beskedne forskel på, hvor meget der senere modtages i overførselsindkomster.

Figur B6: Overførselsindkomst for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

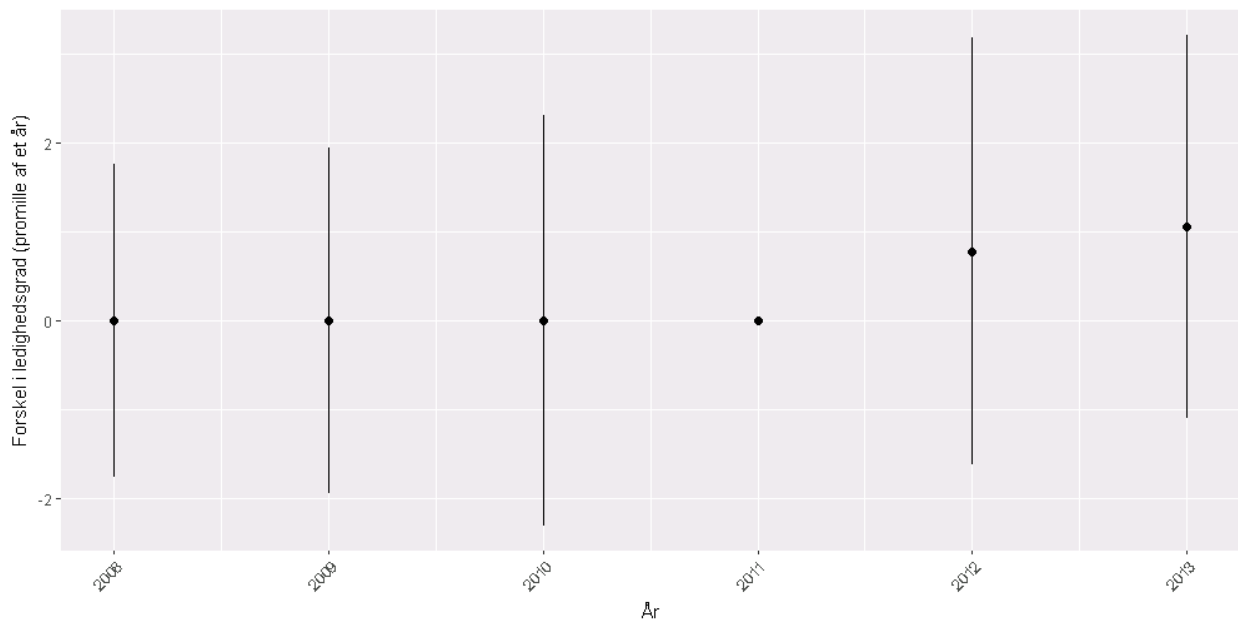
Figur B7: Logaritmen af overførselsindkomst for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

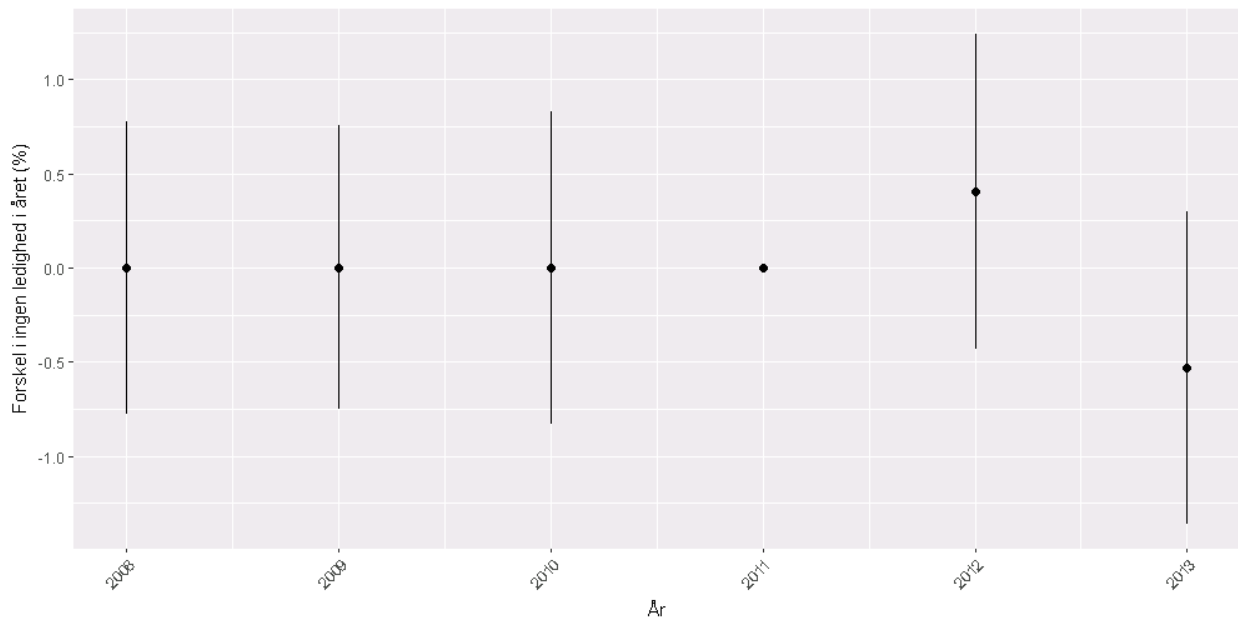
Endelig ser vi i figur B8 og B9 på, om der forskel i senere ledighed. Her har vi kun sammenlignelige data frem til 2013, hvorfor vi kun ser på en begrænset tidsperiode efter 2011. Figur B8 viser ledighedsgraden målt som den promille af et arbejdsår, hvor man er ledig. I figur B9 ser vi i stedet på, om der er forskel på, hvor mange der har rapporteret nogen form for ledighed overhovedet. Samlet er resultaterne meget blandede, og alle forskellene er et stykke fra at være statistisk signifikant forskellige fra nul. Der er omkring en promille mere årsledighed blandt ansatte i socialøkonomiske virksomheder, men konfidensintervallet spænder fra omkring -1 til 3. Når vi i stedet ser på, hvor mange der har ledighed overhovedet, er der omkring en halv procentpoint flere af de ansatte i socialøkonomiske virksomheder, der har registreret ledighed på et tidspunkt i 2012. I 2013 er billedet præcist det modsatte med omkring en halv procentpoint færre, der er registreret ledige i løbet af året. Fælles for de to år er, at deres konfidensintervaller klart overlapper nul. Samlet kan vi altså ikke sige, at der er en positiv eller negativ effekt på senere ledighed af ansættelse i socialøkonomiske virksomheder.

Figur B8: Ledighedsgrad for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

Figur B9: Ingen ledighed for personer i socialøkonomiske virksomheder relativt til ansatte i almindelige virksomheder.

NOTE: Figuren viser forskel i gennemsnit efter matching. Da der blandt andet matches på antal arbejdstimer i 2008, 2009 og 2010, ser vi ingen forskel i disse år. For 2011 er forskellen ikke estimeret, da vi betragter det som interventionsåret.

Samlet er der visse interessante forskelle baseret på, hvilken type virksomhed personerne var ansat i i 2011. De ansatte i socialøkonomiske virksomheder arbejder flere timer efter 2011. Samtidig er indikation på, at de modtager færre offentlige ydelser og at de, i hvert fald målt på én måde, har en lidt højere samlet personlig indkomst i årene efter 2011 end personer, der var ansat i sammenligningsvirksomhederne. På den anden side har de også flere sygedage og er mindre tilbøjelige til slet ikke at have sygedage. Der er ingen klare effekter på deres ledighedsgrad eller tilbøjelighed til at have ledighed overhovedet.

Er de identificerede forskelle såkaldte kausale effekter? Sagt med andre ord er der en årsagssammenhæng, sådan at beskæftigelse i socialøkonomiske virksomheder forårsager de forskelle, vi ser? Det afhænger af, hvor godt vi har matchet. Vores centrale antagelse er, at vi har matchet på en måde, så alt der kan være relateret til både, om man bliver ansat i den ene eller anden type virksomhed, og senere arbejdsmarkedsudfald er irrelevant.⁴³ Det er i sidste ende en antagelse, vi ikke kan teste. Vi fremhæver, at vi har matchet således, at der simultant er korrigeret for trends tre år inden 2011 på alle vores afhængige variable, hvilket vi ser som relativt stærke mål at korrigere for.

⁴³ Bemærk, at vi ikke behøver at have matchet på alt, der betyder noget for begge dele, herunder uobserverbare faktorer som evner og motivation. Vi behøver alene at have matchet på en måde, hvor disse faktorer ikke ændrer resultaterne, hvis vi kunne korrigere for dem.

Analyser for tidligere ledige

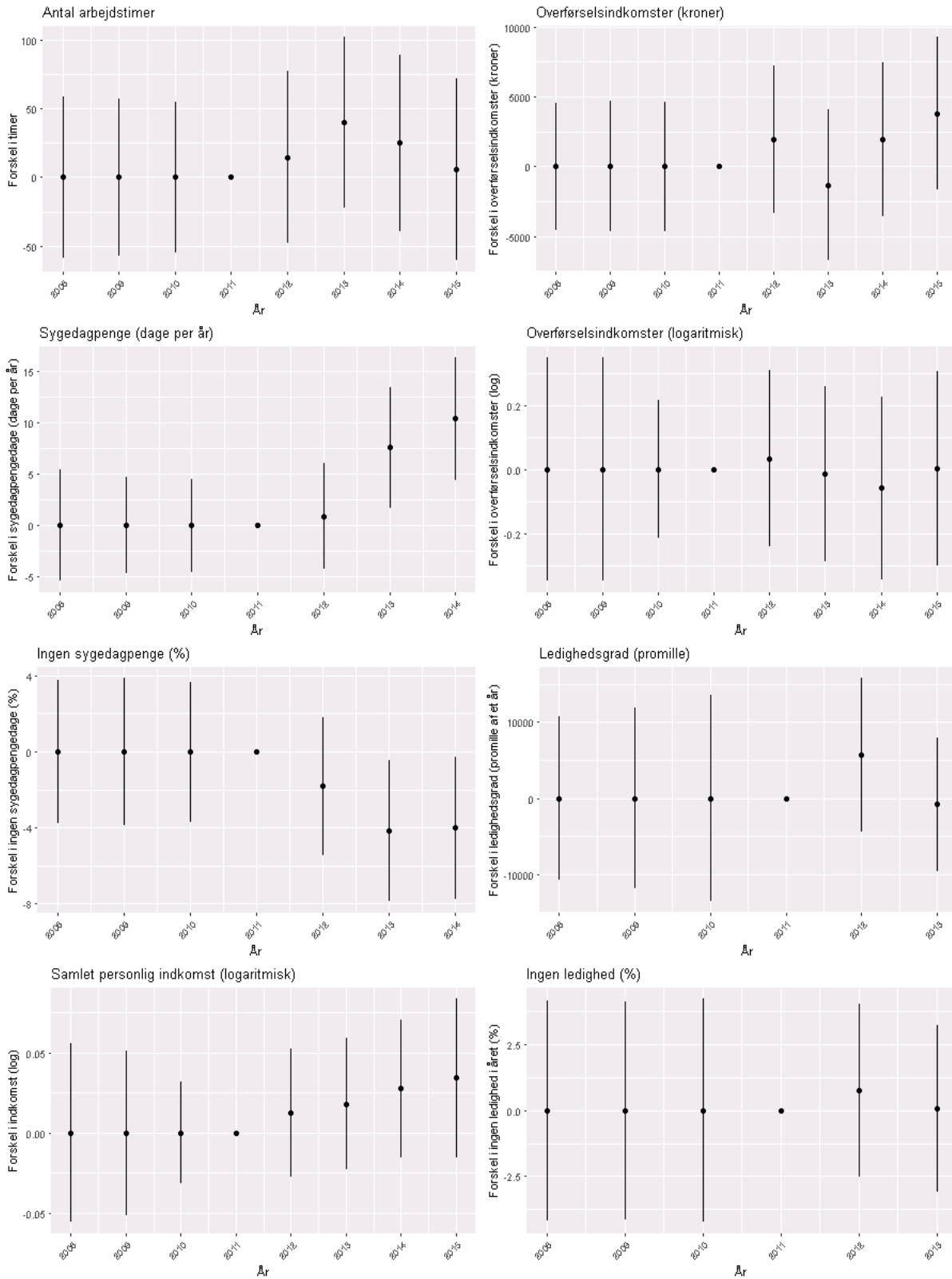
Hidtil har vi beskæftiget os med alle, der var ansat i en socialøkonomisk virksomhed eller en af sammenligningsvirksomhederne i 2011. Men da vi er særligt interesserede i, om socialøkonomiske virksomheder er særligt gode til at løfte marginaliserede, er det relevant at kigge på en mere afgrænset gruppe. Der er mange måder at definere marginaliserede på. Vi vælger her at starte med en meget bred definition, idet vi ser på alle der i enten 2008, 2009 eller 2010 havde registreret ledighed. For denne gruppe laver vi de samme analyser som ovenfor. Det vil sige, at vi sammenligner dem på senere arbejdsmarkedsudfald ud fra, om de har været ansat i en socialøkonomisk virksomhed eller en sammenligningsvirksomhed i 2011. Ligesom før bruger vi entropy matching til at sikre sammenlignelige grupper.⁴⁴ I figur B10 har vi samlet alle de fremtidige udfald. I forhold til analyserne ovenfor er personlig indkomst i kroner udeladt, da vi, jf. fodnote 5, ikke kan matche på denne variabel.

Ud fra figur B10 kan vi se, at der heller ikke er markante effekter for ansatte, der tidligere har oplevet arbejdsløshed. De eneste statistisk signifikante forskelle er, at ansatte i socialøkonomiske virksomheder har flere dage med sygefravær i årene efter 2011. Forskellen er på op til ti flere dage med sygefravær end ansatte i sammenligningsvirksomhederne i 2014. På samme tid er der fire procentpoint færre, der ikke har sygedage overhovedet i 2014. Er det udtryk for, at de ansatte i socialøkonomiske virksomheder bliver mere syge af deres arbejde? Muligvis. En anden forklaring er, som ovenfor, at de er mere tilbøjelige til at beholde deres job (selvom det harmonerer dårligt med, at de ikke har mere ledighed) eller, at det er mere acceptabelt at melde sig syg på socialøkonomiske virksomheder. Det sidste kan enten være en god ting, hvis det er reelt syge, der ikke tør melde sig syge i sammenligningsvirksomhederne, eller, det kan være en dårlig ting, hvis det skyldes, at flere, der ikke er reelt syge, melder sig syge i socialøkonomiske virksomheder. En tredje forklaring er, at vi har matchet utilstrækkeligt, og personer, der er mere disponeret for at blive syge, i højere grad finder beskæftigelse i socialøkonomiske virksomheder. Denne trend skal dog være udover, hvad vi opfanger ved at matche på sygefravær i 2008, 2009 og 2010.

For de øvrige udfald er der ikke meget interessant at skrive om. Ingen af forskellene er statistisk signifikante. Det kan skyldes, at effekterne er mindre eller, at effekterne er omkring det samme som ovenfor, men at vi estimerer dem mindre præcist, da vi har mindre data til rådighed. Ovenfor brugte vi alle, der var ansat i en af vores virksomheder i 2011. I figur B10 bruger vi kun i vores virksomheder ansatte, der var registreret ledige i 2008, 2009 og 2010. Det gælder for det meste, at bruger man mindre data, er der sværere at etablere, om det samme punkttestimat er statistisk signifikant.

⁴⁴ Vi matcher på de samme faktorer som tidligere med undtagelse af de mest sjældne uddannelses- og husstandskategorier og samlet personlig indkomst i kroner. De mest sjældne uddannelses- og husstandskategorier er perfekt kolineære med andre variable, hvilket forhindrer matchingmodellen i at konvergere. Matchingmodellen kan heller ikke konvergere, når vi inkluderer indkomst målt i kroner. Derfor matcher vi kun på logaritmen til indkomst i 2008, 2009 og 2010.

Figur B10: Arbejdsmarkedsudfald for tidligere ledige ansat i socialøkonomiske virksomheder i 2011 sammenlignet med ansatte i sammenligningsvirksomheder

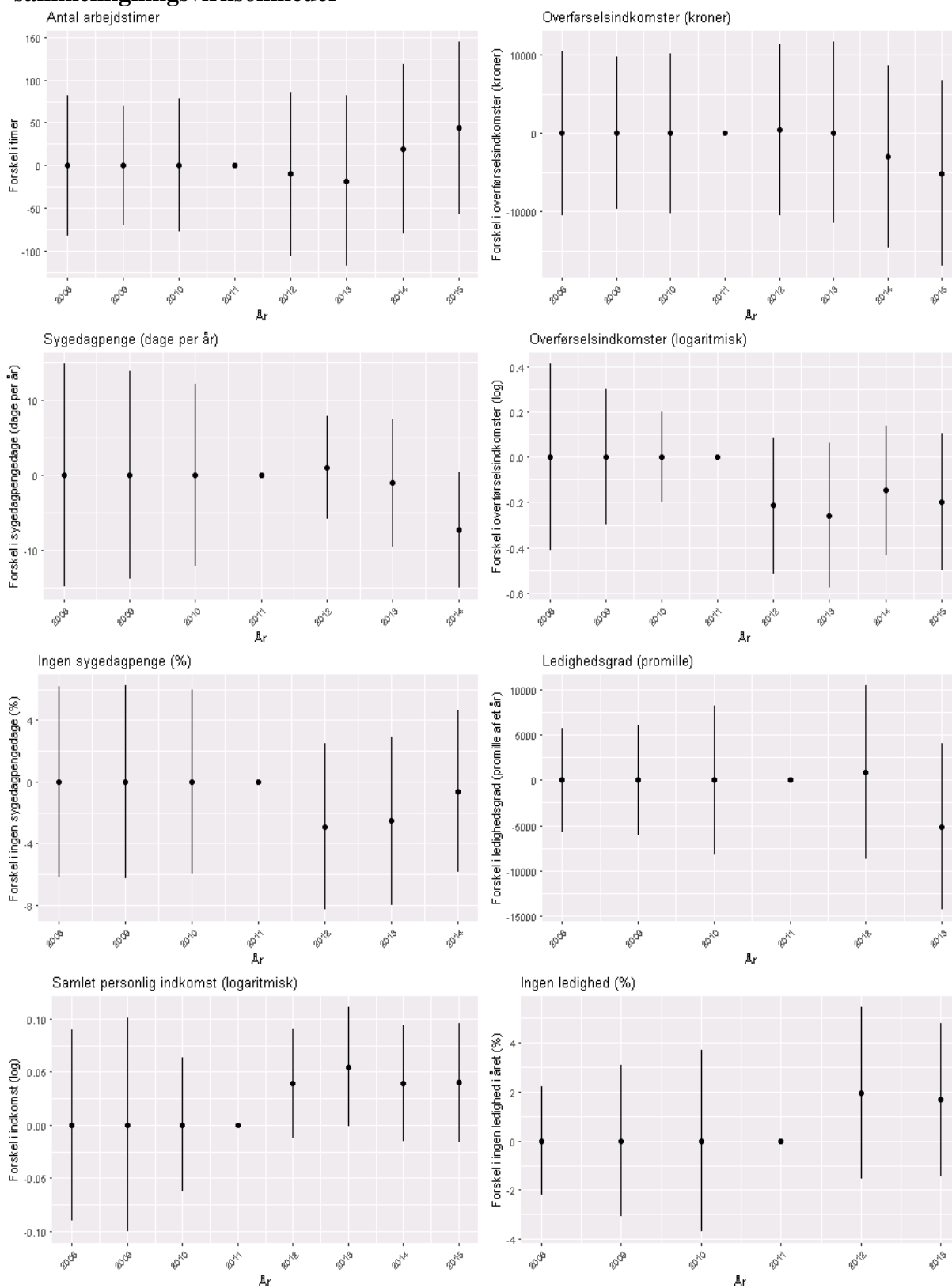
Analyser for tidligere marginaliserede

For at være mere sikre på, at vi ikke overser en særlig effekt blandt ansatte i socioøkonomiske virksomheder, isolerer vi i figur B11 effekten blandt marginaliserede defineret ud fra en social status klassifikation, som Danmarks Statistisk har udarbejdet. Konkret ser vi på alle, der på Danmarks Statistiks social status variabel⁴⁵ er kodet som enten ”Støttet beskæftigede uden løn”, ”Ferie dagpenge”, ”Vejledning og opkvalificering”, ”Ledighedsydelse”, ”Børnepasningsorlov fra ledighed”, ”Barselsfravær fra ledighed”, ”Sygefravær fra ledighed”, ”Kontanthjælp (passiv)”, ”Introduktionsydelse”, ”Revalidering”, ”Ressourceforløb”, ”Jobafklaringsforløb”, ”Fleksløntilskud”, ”Førtidspension”, ”Efterløn”, ”Fleksydelse”, ”Folkepension” eller ”Anden pension”. Som for tidligere arbejdsledige er der matchet på stort set samme variable som i hovedanalyserne med de begrænsninger, der er beskrevet i fodnote 5.

I figur B11 præsenterer vi resultaterne for vores arbejdsmarkedsudfald. Det skal for det første bemærkes, at denne gruppe er endnu mindre end gruppen af tidligere ledige. Derfor ser vi generelt bredere konfidensintervaller og mere usikre konklusioner. Generelt peger resultaterne for denne gruppe i retning af, at socialøkonomiske virksomheder løfter gruppen bedre end almindelige virksomheder. To resultater er på grænsen til at være statistisk signifikante. For det første er der en tendens til, at de ansatte i socialøkonomiske virksomheder i 2014 har færre sygedage end de ansatte i sammenligningsvirksomhederne. Der er dog ikke i nærheden af at være en signifikant forskel i hverken 2012 eller 2013, og resultatet strider også mod, hvad vi har set i de øvrige analyser. For det andet er der en tendens til, at de ansattes samlede personlige indkomst er højere. Forskellen er omkring 0,04 til 0,05 på den logaritmiske skala, hvilket svarer til omkring fire til fem procent højere indkomst. Konfidensintervallerne overlapper kun akkurat nul for hvert år. Den positive forskel er interessant, når man tager i betragtning, at indkomsten fra overførsler synes at være lavere for ansatte i socialøkonomiske virksomheder, om end den forskel ikke er statistisk signifikant. De øvrige udfald er alle estimeret med for stor usikkerhed til, at vi vil konkludere på dem her.

⁴⁵ Variablen er kodet ud fra deres registrerede beskæftigelse 1. november året inden.

Figur B11: Arbejdsmarkedsudfald for tidligere arbejdsmarkedsmarginale ansat i socialøkonomiske virksomheder i 2011 sammenlignet med ansatte i sammenligningsvirksomheder

Ansættelse af marginaliserede i socialøkonomiske virksomheder og sammenligningsvirksomheder i 2011

Ovenfor har vi set, at når personer er ansat i socialøkonomiske virksomheder, er der indikationer på, at de klarer sig bedre på nogle fremtidige arbejdsmarkedsudfald. De arbejder flere timer og har procentvis formentlig lidt højere indkomster. Til gengæld er de mere tilbøjelige til at have sygedage, og de har i gennemsnit flere sygedage. Zoomer vi ind på tidligere ledige har de stadig flere sygedage, men måske også lidt højere indkomst. Fokuserer vi helt ind på de, der tidligere har været på kanten af arbejdsmarkedet, har de om noget færre sygedage, højere indkomst og modtager mindre i overførselsindkomst i årene efter 2011, hvis de i 2011 var ansat i socialøkonomiske virksomheder frem for i almindelige virksomheder. Hvorvidt der er tale om såkaldt kausale effekter afhænger stadig af, om man tror på antagelsen om, at der er matchet på en måde, hvor alt uobserverbart er irrelevant.

En anden måde, hvorpå socialøkonomiske virksomheder kan udskille sig, er ved at ansætte en større andel med behov for at blive løftet. For at undersøge om dette er tilfældet, ser vi i tabel B12 på andelen af de i 2011 ansatte i socialøkonomiske virksomheder og sammenligningsvirksomheder, der i 2008, 2009 eller 2010 var enten registreret ledige, eller som vi opfattede som marginaliserede på baggrund af deres sociale status.

Hvis de socialøkonomiske virksomheder gør mere for at arbejdsmarkedsintegrere, kunne dette komme til udtryk ved, at de ansætter en større andel, der tidligere har været registreret ledige eller har været marginaliseret. Det er præcis, hvad vi ser. Ud af 4.575, der i 2011 var ansat i en af vores socialøkonomiske virksomheder, var 15,3 % registreret som ledige i enten 2008, 2009 eller 2010. Til sammenligning var det kun 13,6 % af de ansatte i sammenligningsvirksomhederne for hvem, det gjaldt. Forskellen på 1,7 procentpoint svarer til en relativ forskel på 12 %. Mere markant er forskellen, hvis vi zoomer ind på de mest udsatte. Her havde 7,8 % af de ansatte i socialøkonomiske virksomheder en fortid som marginaliserede i 2008, 2009 eller 2010, imens det blot gjaldt for 4,9 % i sammenligningsvirksomhederne. Forskellen på 2,9 procentpoint svarer til en relativ forskel på 56 %. For både tidligere ledige og marginaliserede, er forskellene imellem grupperne statistisk signifikante.

Det tyder altså på, at socialøkonomiske virksomheder i hvert fald ansætter flere fra en marginaliseret baggrund. Forskellene skal dog tages med det væsentlige forbehold, at der kan være forskel på koncentrationen af socialøkonomiske virksomheder relativt til antallet af sammenligningsvirksomheder rundt om i landet. Hvis koncentrationen af socialøkonomiske virksomheder er særligt høj de steder, hvor der også er flere tidligere ledige og marginaliserede, kan det forklare forskellen.

Tabel B12: Andel tidligere marginaliserede i socialøkonomiske og sammenligningsvirksomheder i 2011

	Socialøkonomiske virksomheder	Sammenligningsvirksomheder
Antal ansatte	4.575	10.576
Tidligere ledige		
Antal	700	1442
Som andel af ansatte	15,3 %	13,6 %
Tidligere marginaliserede		
Antal	355	520
Som andel af ansatte*	7,8 %	4,9 %

*Forskellene imellem andele er statistisk signifikant med $p > 0,05$.

Om forskningsprojektet

Med økonomisk støtte fra TrygFonden har CBS Center for Civilsamfundsstudier gennemført et omfattende forskningsprojekt vedrørende dansk socialøkonomi historisk og aktuelt.

For det første kortlægges den traditionsrige socialøkonomi, der i Danmark vandt fodfæste fra midten af 1800-tallet organiseret som andelsforeninger, erhvervsdrivende fonde og andre hjælp-til-selvhjælp initiativer.

For det andet sammenlignes værdiskabelse ved virksomheder, der tager et større socialt ansvar end de umiddelbart er forpligtede til, med sociale og økonomiske bidrag fra ordinære virksomheder.

For det tredje er der gennemført fire parallelle spørgeskemaundersøgelser, hvor repræsentanter for kommuner og virksomheder, der ansætter udsatte, har vurderet deres nuværende samspil i relation til beskæftigelse, indkøb og erhvervsfremme.

De to rapporter, der rummer hovedresultater fra forskningsprojektet, kan downloades gratis på web-adressen:

Civilsamfundet.dk